

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT

LEGE

privind stabilirea unor măsuri pentru protejarea, conservarea și punerea în valoare a cetăților dacice din Munții Orăștiei

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Art.1.- (1) Prezenta lege reglementează regimul special de protejare a cetăților dacice din Munții Orăștiei: Sarmizegetusa Regia - Grădiștea de Munte, Costești Cetățuie, Costești Blidaru, Lunca Piatra Roșie, Bănița și Căpâlna.

(2) În sensul prezentei legi, prin *cetățile dacice din munții Orăștiei*, denumite în continuare *cetăți*, sunt desemnate monumentele istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, ale căror date de identificare sunt prevăzute în documentația pentru poziția 906 (1 - 6) din Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Art.2.- (1) Regimul special de protejare a cetăților cuprinde ansamblul măsurilor speciale de protecție, de ordin științific, juridic, administrativ, financiar și tehnic menite să asigure paza, întreținerea și reparațiile curente, inventarierea, conservarea, consolidarea și restaurarea, precum și punerea în valoare a respectivelor cetăți.

(2) Cetățile constituie patrimoniu cultural de interes național și internațional.

(3) Inventarierea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a cetăților reprezintă obiectiv de interes național.

Art.3.- (1) Pentru asigurarea coordonării și monitorizării măsurilor stabilite de prezenta lege se înființează Administrația Cetăților Dacice, denumită în continuare Administrația, instituție publică cu personalitate juridică, subordonată Ministerului Culturii, finanțată din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat.

(2) Competența teritorială a Administrației este raportată la suprafețele de teren care cuprind cetățile, zonele de protecție ale acestora și zona protejată, delimitate conform prevederilor legale.

(3) Înființarea, organizarea și funcționarea, numărul de posturi și atribuțiile Administrației se reglementează prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii.

(4) Înființarea va produce efecte la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului privind înființarea, organizarea și funcționarea Administrației.

(5) Administrația este condusă de un președinte asimilat rangului de secretar de stat, numit prin decizie a prim-ministrului, la propunerea Ministrului Culturii.

(6) Președintele Administrației este ajutat de Consiliul administrației, organ cu rol deliberativ format din câte un reprezentat al Consiliului Județean Hunedoara, Consiliului Județean Alba, al consiliilor locale pe raza teritorială a cărora sunt situate cetățile, al Ministerului Culturii, al Ministerului Afacerilor Interne, al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

(7) Pe lângă directorul general funcționează Consiliul științific al Administrației, organism consultativ alcătuit din specialiști în domeniul protejării patrimoniului arheologic și al monumentelor istorice numiți prin Ordinul Ministrului Culturii la propunerea președintelui Administrației.

(8) Componenta, atribuțiile și modul de organizare și funcționare ale Consiliului Administrației și ale Consiliului științific se stabilesc prin regulamentul de organizare și funcționare ADC, aprobat prin ordin al ministrului culturii.

Art.4.- Obiectivele principale ale activității Administrației sunt:

- a) protejarea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a cetăților;
- b) promovarea patrimoniului cultural al cetăților dacice ca factor de dezvoltare durabilă a zonei;
- c) realizarea unui inventar exhaustiv al documentațiilor legale care asigură protejarea cetăților dacice - planul de management al parcului natural, planuri de amenajarea teritoriului și urbanism, diferite planuri care trebuie realizate în conformitate cu Programul de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO - și, după caz, finalizarea, reactualizarea și implementarea acestora;
- d) finalizarea reglementărilor urbanistice astfel încât orice intervenție să fie strict încadrată în prevederile planurilor urbanistice legal aprobate;
- e) realizarea unui inventar al proiectelor în implementare, propuse spre finanțare prin programele cu finanțare de la bugetul Uniunii Europene, bugetul de stat sau bugetele administrației publice locale, susceptibile de a avea un impact asupra zonei protejate aferente sitului UNESCO;
- f) creșterea participării comunităților locale la păstrarea valorilor universale a cetăților;
- g) îmbunătățirea accesului publicului, precum și încurajarea populației și a comunităților, prin implicarea autorităților locale, în vederea conștientizării și înțelegerii importanței și valorii universale a monumentelor;
- h) responsabilizarea autorităților cu atribuții în domeniu, prin implicarea autorităților centrale, județene și locale în administrarea, păstrarea, revitalizarea socială și economică a monumentelor prin promovarea și susținerea unor politici cu efecte durabile și adecvate în plan local;
- i) încurajarea și consolidarea activităților, practicilor și culturii tradiționale ale populației locale, oferind publicului posibilități de recreere și turism cultural și încurajarea activităților științifice și educaționale;
- j) asigurarea conservării integrate a patrimoniului cultural și natural din zona cetăților dacice prin dezvoltarea, împreună cu instituțiile abilitate, de proiecte care să asigure protecția integrată și conservarea unor habitate și zone de protecție - naturală, culturală;
- k) crearea și promovarea unui „Produs cultural turistic cetățile dacice”, inclusiv prin înscrierea ca marcă înregistrată, potrivit legii.

Art.5.- (1) Atribuțiile principale ale Administrației sunt:

- a) asigură cartografierea, realizarea cadastrului de specialitate al cetăților, evidența situației juridice și a stării de conservare a cetăților, în colaborare cu instituțiile competente;
- b) asigură administrarea cetăților, cu respectarea regimului de proprietate;
- c) pentru asigurarea conservării și punerii în valoare a cetăților stabilește măsuri, restricții și acțiuni care pot fi derulate în cadrul cetăților, raportat la gradul de protejare - cetății, zona de protecție, zona protejată;
- d) elaborează și asigură aplicarea strategiei de cercetare, conservare, restaurare și punere în valoare a cetăților;
- e) elaborează strategia de cercetare a cetăților dacice și măsurile cu caracter științific specifice;
- f) asigură coordonarea activității comitetelor de organizare UNESCO corespunzător cetăților;
- g) elaborează și implementează programe, proiecte care să asigure conservarea integrată a patrimoniului cultural și natural în colaborare Administrația Parcului Natural Grădiștea Muncelului-Cioclovina;
- h) stabilește împreună cu Romsilva măsurile pentru defrișarea suprafețelor ce urmează a fi cercetate arheologic sau conservate/restaurate și puse în valoare;
- i) analizează și avizează Programul de protecție și gestiune a cetăților dacice;
- j) organizează manifestări și acțiuni pentru promovarea cetăților;
- k) propune autorităților competente măsuri pentru reabilitarea infrastructurii și modernizarea căilor de acces, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea unor rute pedestre, reabilitare mocăniță și dezvoltare transport pe cablu, transport ecologic etc;
- l) organizarea și înființarea unui centru de informare și a unui muzeu care să prezinte activitatea în cetățile dacice;
- m) asigură conservarea, restaurarea și punerea în valoare a cetăților și promovarea circuitelor turistice și a itinerariilor culturale din zonă;
- n) elaborează proiecte și programe în domeniul de competență, care să permită accesarea fondurilor europene;

- o) verifică îndeplinirea obligațiilor privind conservarea cetăților dacice;
- p) inițiază și coordonează programe de cercetare, conservare și punere în valoare a cetăților;
- q) sprijină activități de cercetare și cooperare științifică internațională;
- r) organizează acțiuni de informare și educație cu privire la istoria cetăților;
- s) cooperează cu comisiile interministeriale și cu comitetele județene pentru situații de urgență;
- t) organizează și coordonează acțiuni de voluntariat pe teritoriul cetăților;
- u) achiziționează sau propune achiziționarea de către Ministerul Culturii a terenurilor din zona de competență;
- v) propune și elaborează proiecte de reabilitare, conservare și punere în valoare a cetăților, inclusiv prin măsura exproprierii pentru cauză de utilitate publică, potrivit legii;
- w) asigură în colaborare cu autoritățile competente semnalizarea și informarea turistică în zona cetăților dacice;
- x) asigură crearea unui Punct muzeal unic de informare și de acces la obiectivul arheologic la cetatea Costești;
- y) propune măsuri pentru instituirea unei zone de dezvoltare turistică prioritară;
- z) asigură crearea și promovarea mărcii „Produs cultural turistic cetățile dacice”;
- aa) avizează planurile de urbanism zonal ale cetăților dacice;
- bb) ia măsurile administrative corespunzătoare și notifică proprietarilor și titularilor de drepturi reale asupra cetăților obligațiile ce le revin pentru prevenirea degradării descoperirilor arheologice și a monumentelor istorice;
- cc) analizează și avizează studiile de impact pentru activitățile/programele/proiectele desfășurate pe teritoriul de competență;
- dd) poate realiza lucrări de reabilitare și de punere în valoare a cetăților aflate în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale;
- ee) editează publicații de specialitate;

ff) asigură relația cu terții, prin realizarea de parteneriate, și prin cooperarea europeană și internațională, potrivit legii.

(2) Veniturile proprii necesare realizării activităților specifice ale Administrației se pot realiza din:

- a) contractarea și realizarea de proiecte în domeniul administrării și punerii în valoare a cetăților;
- b) realizarea de lucrări, ghiduri și servicii de specialitate în domeniul administrării cetăților;
- c) editarea și comercializarea materialelor promoționale;
- d) alte activități specifice realizate în conformitate cu atribuțiile sale legale;
- e) cofinanțări de programe și proiecte;
- f) publicații pe orice tip de suport;
- g) prestații editoriale, cataloage de prezentare a cetăților;
- h) studii, proiecte și prestări de servicii;
- i) sponsorizări sau donații ale persoanelor fizice ori juridice, române sau străine;
- j) taxe pentru autorizarea desfășurării unor activități turistice, comerț tradițional;
- k) tarife pentru acces;
- l) alte surse, potrivit legii.

Art.6.- Proprietarii terenurilor sunt scutiți de plata impozitului pe terenul agricol pentru suprafețele afectate de cercetările arheologice, pe întreaga durată a efectuării acestora.

Art.7.- Accesul cu detectoare de metal și utilizarea lor în cetățile dacice și în zona de protecție sunt permise numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii și cu acordul Administrației.

Art.8.- Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii vor consulta Administrația în cazul descărcării de sarcina arheologică pentru terenuri din zona de competență.

Art.9.- (1) Lucrările de reparație, întreținere curentă, punere în valoare, cercetare, conservare, consolidare și restaurare a cetăților sunt în sarcina proprietarilor, deținătorilor și a titularilor altor drepturi reale, după caz.

(2) Obiectivele și condițiile pentru realizarea lucrărilor prevăzute la alin.(1) se stabilesc prin Programul de protecție și gestiune a cetăților, care se elaborează pentru perioade de 5 ani de către Ministerul Culturii, se avizează de Comisia Națională a Monumentelor Istorice, de Administrația Cetăților Dacice și se aprobă prin hotărâre a Guvernului, elaborată în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Programul de protecție și gestiune a cetăților cuprinde măsuri având caracter administrativ și tehnic cu privire la cetăți, la zona lor de protecție și zona protejată, indiferent de forma de proprietate corespunzătoare acestora.

Art.10.- (1) Realizarea programului prevăzut la art. 9 se detaliază prin planuri anuale de protecție și gestiune, elaborate de Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Județean Alba, cu consultarea publică a titularilor altor drepturi reale asupra cetăților, după caz, a consiliilor locale respective, precum și a Administrației Parcului Natural Grădiștea Muncelului-Cioclovina și avizate de Ministerul Culturii, de Administrația Cetăților Dacice și de autoritățile administrației publice centrale cu atribuții în domeniu.

(2) Planurile anuale de protecție și gestiune cuprind măsurile cu caracter administrativ și tehnic, specifice pentru fiecare cetate, aflată pe teritoriul de competență al consiliului județean respectiv.

(3) Planul anual de protecție și gestiune se întocmește în conformitate cu prevederile Metodologiei privind elaborarea și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.493/2004 pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial și a Metodologiei privind elaborarea și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial.

(4) Planurile anuale de protecție și gestiune includ și planul de măsuri care se impun a se lua, în urma evaluării stării de conservare a cetăților, conform prevederilor metodologiei prevăzute la alin.(3).

(5) Măsurile cu caracter tehnic și administrativ sunt cele care privesc, după caz, problemele de natură juridică, realizarea cadastrului, stabilirea zonelor de protecție sau a zonelor protejate, realizarea studiilor, cercetărilor, expertizelor, proiectelor și a execuției lucrărilor de întreținere, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice.

(6) Activitățile prevăzute la alin.(5) sunt executate de persoane cu pregătire de specialitate și atestate de către Ministerul Culturii, potrivit legii.

Art.11.- (1) Finanțarea lucrărilor de reparație, întreținere curentă, punere în valoare, cercetare, restaurare, consolidare și conservare a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial sunt în sarcina proprietarilor, administratorilor sau a titularilor altor drepturi reale, după caz.

(2) Finanțarea lucrărilor de cercetare, conservare, consolidare și restaurare a cetăților, indiferent de regimul de proprietate al acestora, se poate face și de la bugetul de stat, prin bugetul Administrației.

(3) Finanțarea lucrărilor de reparație, întreținere curentă și a celor de punere în valoare a cetăților se poate face și din venituri proprii și din alocații acordate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, în limita sumelor prevăzute în bugetele anuale ale ordonatorilor principali de credite, după caz.

(4) În cadrul planurilor anuale de protecție și gestiune, consiliile județene sunt obligate să prevadă modalitatea concretă de finanțare a activităților și lucrărilor asupra monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, inclusiv propuneri referitoare la finanțarea din fonduri europene.

(5) Administrația poate susține/cofinanța, în limita bugetului alocat, și realizarea unora dintre activitățile cuprinse în planurile anuale de protecție și gestiune, în baza proiectelor aprobate de autoritățile județene/locale.

Art.12.- Finanțarea lucrărilor prevăzute la art.11 alin.(1) se asigură din:

- a) sume alocate, cu această destinație, din bugetele proprii ale județelor Hunedoara și Alba, în limita sumelor prevăzute anual în bugetele respective;
- b) sume alocate de la bugetul de stat, prin bugetul Administrației, pentru lucrările de restaurare, în limita sumelor prevăzute anual în bugetul acestui minister;
- c) fonduri europene;

- d) sume alocate prin alte fonduri sau din alte surse constituite potrivit legii;
- e) sume alocate de organisme internaționale, precum și de organizații neguvernamentale;
- f) sume provenite din sponsorizări, donații și alte liberalități, potrivit legii.

Art.13.- Pentru protejarea cetăților și pentru respectarea prevederilor legale în acest domeniu, Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Județean Alba au următoarele atribuții:

- a) cooperează cu Administrația, cu organismele și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării monumentelor istorice, pentru punerea în aplicare și respectarea deciziilor acestora;
- b) colaborează cu titularii altor drepturi reale asupra cetăților, precum și cu Administrația Parcului Natural Grădiștea Muncelului-Cioclovina și cu Administrația, pentru aplicarea planurilor anuale de protecție și gestiune;
- c) finanțează, în condițiile legii, din bugetele proprii, lucrările de reparație, de întreținere curentă și de punere în valoare a cetăților;
- d) includ obiectivele specifice prevăzute în Programul de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial în programele și planurile de dezvoltare economico-socială și urbanistică, respectiv, de amenajare a teritoriului, finanțate din sume alocate de la bugetul de stat sau local, din fonduri externe nerambursabile și din alte surse, în condițiile legii;
- e) iau măsurile tehnice și administrative necesare pentru prevenirea degradării stării de conservare a cetăților, în colaborare cu direcțiile județene pentru cultură ale județului Hunedoara, respectiv, Alba;
- f) monitorizează și controlează aplicarea metodologiilor și a reglementărilor legale cu privire la protejarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, a programelor și planurilor de protecție și gestiune;
- g) înființează în structura aparatului propriu compartimente specializate sau posturi ori, după caz, stabilesc sarcini de serviciu precise în domeniul protejării monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial;
- h) emit autorizația de construire, în conformitate cu avizul Ministerului Culturii, în vederea executării tuturor lucrărilor de conservare, restaurare, consolidare și punere în siguranță a cetăților;

i) asigură, împreună cu direcțiile județene pentru cultură, aplicarea siglei „Monument istoric înscris în Lista patrimoniului mondial” și controlează întreținerea acesteia;

j) urmăresc aplicarea măsurilor de pază și protecție a cetăților, semnalând de urgență orice nerespectare a legii Ministerului Culturii, Administrației și direcțiilor județene pentru cultură, precum și autorităților centrale cu atribuții în domeniu, după caz.

Art.14.- (1) Cetățile, monumente istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, reprezintă obiective speciale, conform dispozițiilor art.6 alin.(6) din Ordonanța Guvernului nr.47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, cu modificările și completările ulterioare, a căror pază se asigură, fără plată, de Ministerul Administrației și Internelor, în condițiile legii.

(2) Prin excepție de la art.35 din Legea nr.46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările ulterioare, suprafețele de teren pe amplasamentul cărora se află cetățile dacice și zona lor de protecție se scot definitiv din fondul forestier național, fără plată.

(3) Pentru asigurarea pazei militare cu efective de jandarmi la obiectivele menționate la art.1 alin.(1) se suplimentează numărul maxim de posturi, bugetul Ministerul Administrației și Internelor, cu un număr de 70 indicatori.

(4) Ministerul Finanțelor Publice este abilitat să introducă, la propunerea ordonatorului principal de credite, modificările corespunzătoare în structura bugetului de stat și în volumul și structura bugetului Ministerului Afacerilor Interne.

Art.15.- Finanțarea elaborării sau actualizării documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism pentru zonele care cuprind cetățile dacice și zonele lor de protecție se face de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație în bugetului Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, conform Hotărârii Guvernului nr.738/2008 privind stabilirea măsurilor necesare în vederea finanțării, elaborării și actualizării documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism pentru zonele cu monumente istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial.

Art.16.- Hotărârea Guvernului prevăzută la art.3 alin.(3) se supune spre aprobare Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii, în termen de 60 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Acest proiect de lege se consideră adoptat de Senat în forma inițială, în condițiile articolului 75 alineatul (2) teza a III-a din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Ioan Chelaru

